

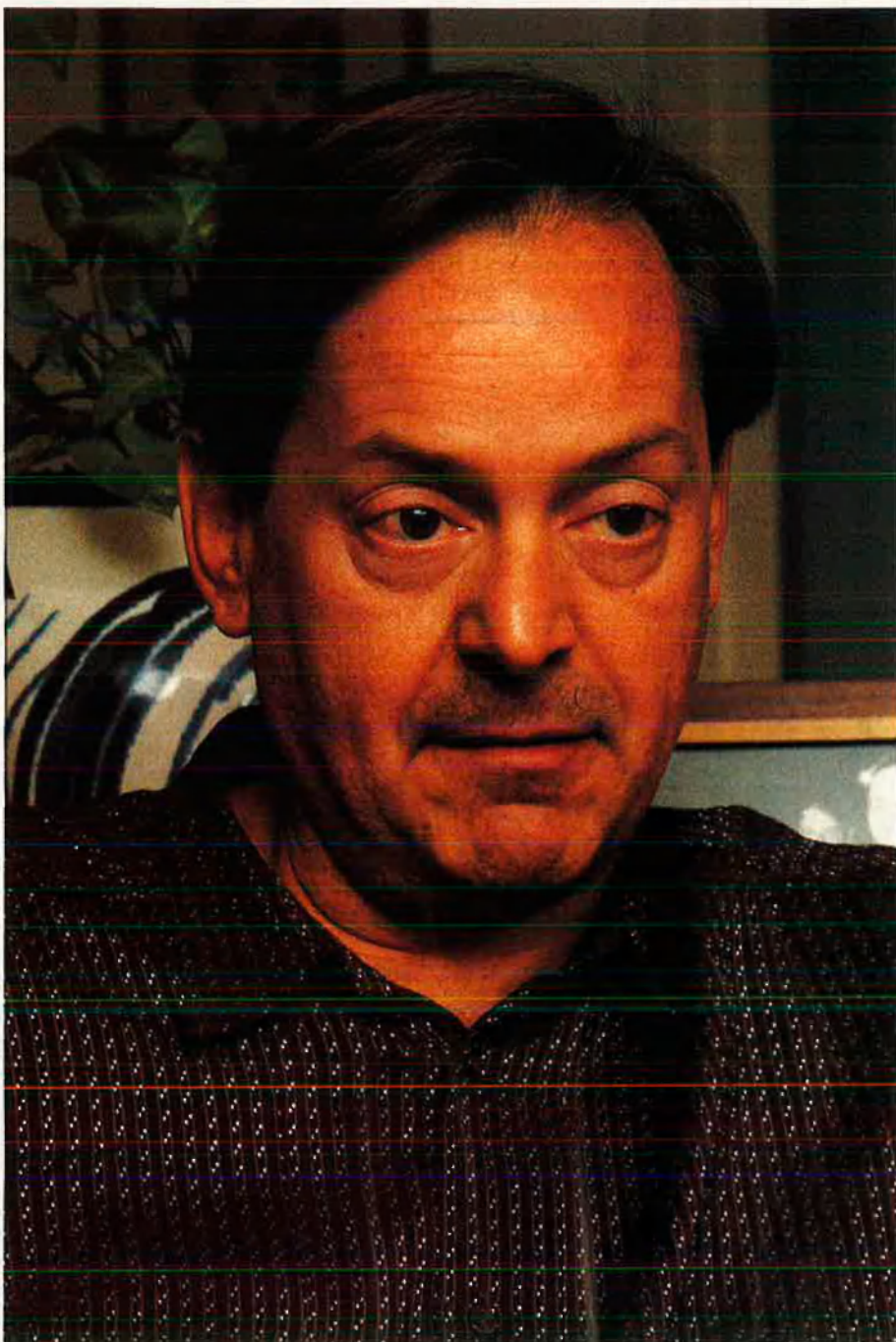
Ventura Pons, modèstia a part

El rei de la comèdia

Havia retratat l'Ocaña de la Plaça Reial abans que els *yuppies* li ocupessin el pis. I capellans calents, macarrons deprimits i lladres valencians. Ventura Pons ha apostat per la comèdia. 150.000 espectadors o *¿Què t'hi jugues, Mari Pili?*. "Això no és un èxit, és un fenomen".

Tot a punt ja. El director es trasllada: "És que necessito més espai". No és que deserti del seu passat, però l'edifici Frègoli és un d'aquells experiments arquitectònics que, als setanta, s'inventaven les esquerres etèries per construir-se un univers a la seva mida. Els fills i els solters necessitaven gespa i espai. Ara s'han traslladat als xalets de Sant Cugat. O, com Ventura Pons, als pisos bons de l'exemple. El dúplex és acollidor, a la mesura d'uns ciutadans racionals. Amants privats de l'art contemporani. Serra de Rivera, per exemple. S'hi nota la traça d'un arquitecte, Esteve Bonill, el constructor del Velòdrom d'Horta, l'home cridat a succeir totes les sagues d'arquitectes que ara manen. S'hi flaira la sentor del *Parfait amour*, aquest beuratge francès que Joan Brossa es prenia a la taula de Les Violetes per emular els colors del desaparegut restaurant de Montse Ester, l'excèntrica propietària del Frègoli. S'hi pot veure encara el fill de Solé Tura que, com el seu pare, vagareja més per Madrid.

Però sobretot hi ha Ventura Pons entre aquests apartaments amanerats de passat massa recent, passa uns moments de glòria que només ell imaginava. "Jo estava convençut que faríem un èxit amb la *Mari Pili* i molts es van pensar que deia una insolència". Malgrat la suspensió de pagaments de la distribuïdora Ivex Films, que pot *penjar-li* la distribució internacional de *¿Què t'hi jugues, Mari Pili?* aquest cineasta no s'espanta ja de res: "L'important no és arribar sinó mantenir-se". Juan Luís Guerra sona al compact-disc. Té solcs d'arrugues —poques, ben portades— ulls vius i un serrell caigut que li dóna un aire trapella. Traspua una simpatia a mig camí del viatjant de comerç i l'ingenu desacomplexat. Prou discret, però, com per no parlar de la família. Els anys tot ho arreglen.

"M'agradaria seguir fent comèdies en les quals m'ho passi bé".

FOTOS: JORDI MORERA

—A més de descobrir noves actrius revelació, has trobat fins i tot un bon guionista en Joan Barbero.

—Estic encantat amb Joan Barbero. El guió ha estat molt treballat entre tots dos, tot i que l'ha escrit tot ell. I jo estic absolutament satisfet, i salto d'alegria d'haver trobat una persona com en Joan Barbero. Anem per la segona —Aquesta nit o mai— i espero que en fem moltes més, perquè em sembla que ens complementem molt bé i a mi m'encanta que algú m'escriu els guions perquè, malgrat

manis això. Em pensava que em venies a demanar uns tancs per fer una batalla o alguna cosa d'aquestes. Es va portar meravellósament bé.

—L'altra adquisició sorpresa, la Mercè Lleixà. ¿També va necessitar gestions tan rocambolesques?

—La Lleixà va venir per una agència d'actors.

—¿Fou una elecció fàcil?

—Al contrari, em va costar molt decidir-me perquè era un paper molt difícil. I, de fet, a la Mercè li va costar molt fer-

que jo puc dominar molt bé l'estructura narrativa no tinc capacitat de dialogar. La gràcia de tot plegat és que em vaig fent una mica meu el Joan.

—¿I com es troben guionistes de raça enmig d'aquest desert creatiu?

—Vam aconseguir, gràcies al Reverter, de traure'l de la mili mentre durés el rodatge.

—¿El va enganyar recordant-li velles amistats?

—No, no som amics, però li vaig telefonar per dir-li que el volia veure, al ministeri de la guerra a Madrid, i ell em va dir de veure'ns a casa seva, a Barcelona.

—¿Amb un sopar es pot convèncer?

—En absolut, li vaig explicar una cosa molt lògica: si l'estat es juga amb aquest projecte 53 milions —que era la subvenció que teníem per fer la *Mari Pili*— i hi ha una figura tan important com el guionista que teniu allà a *vuestros ordenes*, sense fer res, em sembla que com a mínim val la pena que aquesta persona pugui contrastar la seva feina veient realment la praxi del seu treball, ¿oi? I em va dir: "¡Ui! quina sort que només em de-

lo, possiblement perquè —ara que fins i tot se l'està mirant l'ilustre manchego Pedro Almodóvar— tothom s'ha quedat amb la imatge de la *Mari Pili* Però ella no és així. Precisament és una noia que sempre havia fet teatre clàssic i, llavors, li va costar un ou.

—¿A força de repetir seqüències?

—Va ser un treball d'aquells de molta tensió, però la Mercè Lleixà es queda amb la gent i està molt bé.

—Hi ha altres curiositats. També Núria Hosta és l'alter ego de la família Pons, que es dedica a la venda de joies. (Somriu com un murri, és clar).

—Això són afers privats. I, com a afers privats, són acudits privats. També el cap de la joieria on treballa la Núria Hosta té una veu que, si la reconeixes, és la meua. Tot plegat és una conya. Una broma proposada pel Barbero. Al principi no se'm va acudir, però com que a mi m'agrada la broma...

—¿Però tinc entès que exporteu a tot el món?

—No comment. Hem vingut a parlar de cinema, oi?

LA BATALLA DEL PÚBLIC

—Home, quatre pàgines donen per a molt més, però bé... en aquesta competició no voluntària —suposo— entre Bellmunt i tu en la comèdia catalana...

—¡Ui, com atakes tu! Som col·legues i ens tenim molt de respecte l'un a l'altre.

—Però aquest any la *Mari Pili* venç per *KO* la Rateta, rateta.

—I espero continuar guanyant-la. Home, és clar. Jo vull donar el millor de mi mateix.

—¿Jugues a guanyar?

—Jo jugo a favor del públic. A més, ara el Bellmunt prepara una pel·lícula sobre Monturiol. No crec que sigui molt divertida la vida del Monturiol. Pot ser emocionant, però divertida...

—¿Tant costa fer riure?

—Home, no tant, perquè amb la *Mari Pili* els dies que hi ha molta gent, jo no entenc els diàlegs. Es perden moltes coses pel riure de la gent. Però és una gran satisfacció veure les cares d'alegria de la gent quan surten del cinema. Em fa molta trempera. Aconseguir que la gent s'e-vadeixi durant una estona i que, a la primera lectura, diguin: "¡Osti, com hem rigut!", per mi és molt important. Després ja ve una anàlisi del que hi ha a continuació, una segona lectura que hi ha gent que la pesca i gent que no.

—¿Aspires a ser coronat rei de la comèdia catalana?

—Home, ¡rei no! Jo vull anar fent. M'agradaria seguir fent comèdies en les quals m'ho passi bé, m'hi reconegui i tingui un estil.. Això és el que voldria fer, de moment

—Per cert, a València la *Mari Pili* parla en espanyol.

—Sí. A València hi ha un tema molt greu amb l'exhibició, si s'intentés estrenar en català no hi hauria manera. Aquest és el problema. La situació és molt enrevessada i, com que, en el fons, estan a un nivell de patuès en la llengua... noi, ¡que hi farem! Jo faig pel·lícules, no em dedico a ser un apòstol de la normalització lingüística. Aquest és el drama, ¿Què més voldria jo que les meves pel·lícules s'estrenessin en català a València? I a Palma.

—Dirigir *El Knack*, o *Rocky Horror Show* o *el Bestiari de Joan Oliver*, és tot un bagatge durant el franquisme. ¿Es podia ser provocatiu i comercial?

—Jo, fins i tot durant l'època que no es

portava, he fet teatre comercial. ¿Quin teatre funciona? El teatre que es fa per a la gent. Dagoll-Dagom, Tricicle, Comediants, La Cubana. Això fa vint anys no es podia dir. Era un crim contra natura. I jo sempre he treballat per a la gent.

—¿Vas sortir-ne escaldat, del teatre?

—El meu interès era fer cinema i va arribar un moment que, en el teatre, ja havia complert uns determinats objectius que tenia *in mente*: preparar-me i veure què passava amb els actors. Perquè el problema és que els directors d'aquí pensen molt en les imatges, en les màquines —el tràvel.ling, les càmeres, les grues— però s'obliden que davant tenen persones de carn i ossos. T'has de muntar una història amb els actors i, una mica, després d'haver practicat aquest joc meravellós, n'estic cansat i és quan decideixo fer una pel·lícula documental, que era un exercici personal, que ensenyaria als meus amics. I em va sortir *Ocana, retrat intermitent*.

LA CONSAGRACIÓ DEL 'PIJO'

—O com un jove benestant passa del Pub Tuset al Zeleste d'Argenteria per acabar retratant un persoantge de la Barcelona marginal.

—Sóc una persona a qui interessen moltes coses. M'interessen més les coses dels altres que les meves. I vaig amb els ulls oberts com un zoom. En aquell moment em va interessar l'Ocana perquè hi trobava molta gràcia i vaig pensar que ell m'ajudava a explicar moltes coses que m'afectaven d'una forma determinada.

—¿Aquest retrat no ha esdevingut el testament d'una època?

—Home, l'Ocana —en part, sobretot, per culpa de la meua pel·lícula— quedarà com un símbol de l'esclat del llibertarisme dels anys immediats a la mort de Franco.

—Enterrada del tot.

—Això s'ha acabat, segur. Ara pot semblar un testament, però no era la voluntat en aquell moment. Tenia la voluntat de fer una pel·lícula molt meua, passant de tot, per explicar amb tota honestatada la manera com jo veia un personatge. I així vam tenir el bon rotllo que vam tenir. Després l'èxit va sorprendre la mateixa empresa —en aquest cas sí—, perquè no t'imagines que un exercici per als amics de sobte el vegin a Canes i entri a la selecció oficial. La pel·lícula va

ser un èxit d'art i assaig, de *qualité*, i va aguantar a l'Arkadin de maig a setembre de 1978. Ara bé, va funcionar pel que fa al prestigi, però a mi ningú no em va oferir feina. Em sembla que la primera vegada que m'han ofert una feina de direcció a la meua vida va ser ahir, quan em va trucar un productor molt important de Madrid oferint-me un projecte.

—¿Penses acceptar-ho?

—No he acceptat ni... No he dit que sí ni que no. He dit que m'enviïn el guió, que ja me'l llegiré, però fins ara ningú

meua productora —*Els films de la Rambla*— i et trobes a la seva seu social. Una productora posada a casa i començada a partir de zero. La faig l'any 86 i en quatre anys i mig aixeco tres projectes: *La rossa del bar*, *Putxa misèria* i *¿Què t'hi jugues, Mari Pili?*.

—¿El to elegíac de *La rossa del bar* a què responia?

—En aquell moment em va venir de gust fer una pel·lícula intimista sobre la mort, la incomunicació. Tristota, vaja, però em venia de gust. ¿I per què em ve-

“Jo faig pel·lícules, no em dedico a ser un apòstol de la normalització lingüística”.

no m'havia dit res.

—O sigui que *El vicari d'Olot (1981)*, te l'has de cuinar tot sol.

—I va ser un gran èxit comercial. Tot-hom va fer-hi moltes peles amb aquella pel·lícula. I molt content del fet, però tampoc ningú em va cridar per fer cap altra pel·lícula. Aleshores és quan faig la

nia de gust? Perquè sóc un drogo que funciono fent el que m'agrada. Passa que després penso que va ser un error ser tan espontani.

—¿Vols dir jugar-t'hi tants calers?

—La inversió està recuperada. Cap problema. Va ser un error amb vista a la gent perquè veig que, d'una banda, a tot-hom li agrada passar-s'ho bé i tampoc som tants els que treballem en aquest camp i potser també era una mica despistar l'espectador: un documental, una comèdia, una pel·lícula intimista. La gent es podia preguntar ¿De què va aquest paio? I a vegades, l'èxit en la vida és una línia marcada.

—¿Vols anar sobre segur a partir d'ara?

—No exactament, però potser he pecat de despistar la gent. A partir d'ara no els penso despistar més.

UN 'LOBBY' EN CRISI

—¿Cal enterrar el *Col·legi de Directors* i el seu impulsor principal?

—No n'estic a favor ni en contra. Trobo que està bé que hi hagi un col·legi de directors, però evidentment va respondre a la gran empenta que té Bellmunt per tirar endavant les coses... i també a la seva capacitat de deixar-les penjades. Ara, em sembla que a la gent se l'ha d'agafar pel costat bo i no pel dolent. Això d'una banda. I és evident que el Col·legi de Directors va tenir un pes fins i tot excessiu.

—¿Excessiu fins a quin punt?

—Excessiu en el sentit que va arribar

n'he de parlar bé perquè a mi sempre m'ha defensat. Però no sé si aquella lluita d'abans no era una mica exagerada i l'adormiment actual tampoc no és el que li correspon.

VIDA PRIVADA

—¿Parles tan bé de tothom i ets tan bona persona com aparentes davant de tothom?

—Jo sóc una persona molt dura. Quan parlo bé de la gent, en parlo bé i defenso

un moment que tenien més importància els directors que els productors i gent que hauria entrat a fons en la producció, no hi va entrar. Van tenir molt de poder i va haver-hi un grup de gent que va poder fer pel·lícules perquè es va afegir al carro.

I no vull parlar malament de ningú, però és evident que n'hi va haver alguns que es van beneficiar d'aquesta situació. ¡Quina sort que van tenir!

—¿Gent que al final tampoc ha estrenat?

—Em sembla que en propiciar aquest gremialisme, no tots els productes van ser el que havien de ser. I el que passa en aquest moment és que després de la tempestat ve la calma, oi? Les aigües han de tornar al riu.

—¿Però, val la pena o no mantenir el Col·legi de Directors?

—Jo crec que sí, però sense aquella mena de corporativisme. És un tema... jo me n'he allunyat molt. Això que el que és ara el president, el Carles Balaguer, me l'aprecio moltíssim i, del Col·legi,

la meua paraula si no no en parlo. Ara, també tinc fama que els meus rodatges són tranquils i que tothom es baralla per treballar amb mi. Però són molt tranquils des que es fa el que penso que s'ha de fer. Per això sóc el director. Si no me'n vaig a casa.

—¿Ets un bon promotor de tu mateix?

—No és cert. No tinc gens de cura de les meves relacions públiques. Aquí el que se sap vendre millor és el Bigas Luna. Jo l'admiro molt.

—Potser hauries de seguir l'exemple...

—Hi ha gent que ho sap fer, això. Jo surto amb els amics que he sortit sempre. Passo molt d'aquestes històries de telefonar a algú per arreglar certs problemes.

—¿Els vells amics són l'antiga gauche divine?

—Home, jo vaig començar a treballar molt jove i vaig tenir un èxit molt ràpid amb *El Knack*, quan tenia 24 anys, el 1969.

Quan va debutar per primer cop en un

paper important la Rosa Maria Sardà, tothom hi estava en contra però me la vaig jugar per l'espectacle i per la Sardà. Vam omplir el Windsor durant cinc mesos.

Modèstia a part. I aleshores em vaig trobar amb una sèrie de gent que em va reconèixer la feina i que em trobava molt sovint. Ara, no sé si formo part de la *gauche divine*.

—¿T'hi sents vinculat, però, a aquest corrent intel·lectual?

—I amb molt de gust. Amb els germans Moix —encara que el Terenci és una relació conflictiva—, amb Oriol Bohigas, el Salvador Clotas o tanta gent que hi havia. Hi ha una empremta generacional. I amb els Herralde, sens dubte, sóc un gran seguidor d'*Anagrama*.

—¿Et vas definir per algun sector polític d'aquella generació?

—Una persona es defineix per la seva obra.

—T'han etiquetat de socialista catalanista.

—No em vull identificar políticament, perquè de gent bona n'he trobat a tot arreu i de gent dolenta també. Aleshores vull conservar la meua independència. No faré costat als que m'han fotut tradicionalment. Un té memòria històrica. Això que ja no es porta... ¡Feia temps que no la deia, aquesta frase!

SOTA EL VOLCÀ

—Elogis a banda hi ha una darrera pregunta ideal per a un no comment. ¿Vas estar a punt de morir en una baralla a trets, a Mèxic?

—Si vols t'ensenyo la radiografia. ¡Per això no vull anar al Festival de Colòmbia, per exemple!

—¿La pots explicar aquesta història?

—Mira, mala sort, una bala perduda. I bona sort que, dels qui vam ingressar aquella nit *balaseados*, com diuen a Mèxic, són tots morts menys jo. EL 28 de juliol del 89.

—¿Es cert que et replanteges l'existència després d'aquests ensurts?

—Sí, perquè em pensava que em moria. Sempre he estat una persona amb bon caràcter i animós i miro de veure el costat bo de la vida, però des d'aleshores encara més. M'aixeco, em llevo, veig el sol i ja estic content.

Oriol Malló